

Gyerek vagy karrier? – a XXI. század kihívása

Lehet, hogy sokan meg fognak most lepődni, de azt gondolom, hogy nőnek lenni most a XXI. században a legjobb, amióta létezik ember ezen a Földön.

Folyton azt hallom, hogy ma a legnehezebb. De vallom, a legjobb is. Ebben biztos vagyok. Átlagos európai nőkről beszélek. Olyanokról, amilyenek mi is vagyunk. Egyszerre kell gyereket nevelni, dolgozni, karriert építeni, családot összetartani. Lehetséges ez? Igen, az. Nevelhetünk gyereket, lehetünk vállalkozók, tanulhatunk, lehetünk vezetők, mindezeket csinálhatjuk egyszerre, természetesen mindenkinek vérmérséklete és teherbírása szerint. **Minden segítséget megkapunk ehhez a társadalomtól, a barátainktól, de főleg csodálatos férjeinktől, párjainktól. Ők segítenek gyereket nevelni, míg Anya tanul, vállalkozik, vagy éppen vezető egy multinál. Kiteljesedhetünk anyaságunkban, de karrierünkben is.** A legtöbben dönthetünk, választhatunk, hogy melyik a fontosabb. Persze nem következmények nélkül. Következménye mindennek van. De a szabad döntés a miénk. Pár emberöltővel ezelőtt egy nő nem dönthetett. Sorsát predesztinálta a környezet és a család, amibe beleszületett. Nem léphetett le arról az útról, amit ősei jelöltek ki a számára. Pont úgy élt, ahogy az anyja és a nagyanja és a még meg sem született lányai. Nem tanulhatott, nem volt segítsége, munkájáért nem illette bér. Hiába volt gazdag vagy szegény, nem törhetett ki a születésével meghatározott körből. Nem választhatta ki, hogy mi akar lenni, mit akar kezdeni az életével. Nem lehetett orvos, még akkor sem, ha gazdag családba született. Mert valóban ki volt téve a férfiak kénye-kedvének.

Ma kis túlzással bármik lehetünk. Befolyásol, de nem predesztinál a család és a társadalmi rang. Ki lehet törni, még akkor is, ha nem mindig sikerül. Ezért mondom azt, hogy a legjobb és legizgalmasabb nőként a XXI. században élni.

Mégis sokan mondják, hogy a fránya férfiak miatt nem lehetünk, csak véres veríték árán azok, akik lenni szeretnénk, például vezetők. Meglepő, de több magyar diplomás nő van, mint férfi. Az arány a 2000-es évek elején fordult meg és azóta is tartja magát az a tény, többen vagyunk. Százalékban tehát kifejezhető, hogy a nők átlagosan magasabban képzettek ma Magyarországon, mint a férfiak. Az is kifejezhető százalékos formában, hogy a nők kisebb arányban vannak jelen a vállalatok, politika felső vezetésében, mint a férfiak. Ebből a két tényből „természetesen” következik az a megállapítás, hogy minket nőket diszkriminál, elnyom és alul értékeli a HR osztály, a munkahely, a társadalom és a szerepelvárások. Erre utal az „üvegplafon” kifejezés is, amit a nők munkaerő piaci helyzetére használnak. E szerint egy nőt különböző sajátságok és külső tényezők akadályoznak meg abban, hogy feljebb jusson a ranglétrán. **Ezek között az okok között van a társadalom még mindig létező férfi-központúsága, a diszkrimináció, az önbizalom hiány, a család, a gyerekek. Sajnos ebben sok igazság van.** A tények makacs dolgok.

De a helyzet mégis talán árnyaltabb ennél. Mindezek mellett a nehézségek mellett, amit a munkaerő piac ránk mér, más oka is van annak, hogy az iskolázottság és a vezető beosztás aránya fordított a nemek között. A nők sokszor szorgalmasan tanulnak. Szorgalommal és kitartással is el lehet végezni a főiskolát, egyetemet. De attól még, mert 2-3 szorgalommal megszerzett diplomája van valakinek, nem lesz alkalmas vezető. Nem alkalmas, vagyis alkalmatlan. A másik, sokak számára elképzelhetetlen ok az, hogy nem is szeretne vezetni. Ne induljunk ki abból, hogy nő és férfi egyforma. Mert nem vagyunk egyformák. Tapasztalataim szerint sokkal kevesebb az a nő, aki szeretne és tud is felsővezető lenni, vállalva annak minden nehézségét. Vezetőként és nőként magam is azt mondom, hogy rengetegszer volt a saját életemben olyan, hogy inkább az otthon melegét, a családi együttlétet, a szerelmet, a gyerekeimet választottam, a kecsesítő még nagyobb karrier helyett. **Mert első sorban nő vagyok és csak utána vezető. A legtöbb férfi vezetőnél ez fordítva van. Szívesebben tör nagyobb magaslatokra előbb és második a család.** Időben mindenképp.

Tehát a férfiak általában habitusukból adódóan is könnyebben emelkednek fel a ranglétrán. De van ugye egy másik ok is, amit nem szabad figyelmen kívül hagyni. Mi szeretünk anyák lenni. Vannak az életünknek olyan szakaszai, amikor jobban vágyunk gyermekeink mosolyára, mint arra, hogy előadhassuk legújabb prezentációnkat egy meetingen.

A média is azt vágja folyton az arcunkba, hogy kevés a női felsővezető, mi nők hiába tanulunk, kevesebb eséllyel leszünk gyárigazgatók, mint az egyetemen mellettünk ülő fiúk. Ezért egyértelműen a férfiak által vezetett társadalom a hibás. Szegény mi, szegény nők.

Tegyük fel magunknak kíméletlen őszinteséggel a kérdést. Akarunk-e gyárigazgatók lenni? Ha a válasz egyértelmű igen, akkor nagy munka árán, de megvalósítható az álom. A hatalmas munka mellett részünk lesz rengeteg lemondásban is. Le kell mondanunk arról, hogy minden nap mi érjünk oda elsőként az óvodába az ébredező háromévesünkhöz. Le kell mondanunk arról, hogy biztosan ott legyünk az első lépésénél. Le kell arról is mondanunk, hogy mindig elérhetőek legyünk a számára, ezért mindig tőle tudjuk meg a kis titkait.

Ismerünk olyan anyákat, akik mertek dönteni. Úgy döntöttek, hogy ők kizárólag anyák és feleségek lesznek. Ismerünk karrierista gyermektelen nőket és dolgozó anyákat is. Kiteljesedett boldog nők és frusztrált boldogtalanok is vannak köztük. Mert nem vagyunk egyformák. Mi nők sem. Mindent nem akarhatunk. Mindennek következménye van, de a döntés a miénk.

A döntés a párválasztásnál kezdődik. Egy megkérdőjelezhetetlenül patriarchális nézeteket valló férj lehet, hogy nem fog éjszaka büfiztetni, miközben anya a holnapi vizsgájára tanul. De eltartja a feleségét és gondoskodik róla. Azonban a mai apák jó része fantasztikus és kiveszi a részét a kicsi melletti teendőkből.

Gyerekkoromban nagyon kevés apuka jött az óvodába a gyerekéért. Az enyém talán, ha 5 alkalommal. Menjünk el ma egy óvoda elé délután. Mert a mai apukák, a mellett, hogy elmennek mamutra vadászni, kiveszik a gyerekeik neveléséből is a részüket. Mert anya tanul. Vagy épp egy meetingen ül. Nem szeretnék arról vitázni senkivel, hogy ennek mi az ára. Arról sem, hogy milyen hatással van ez a gyerekekre. Az egy merőben más téma. **De a tény, az tény. Nem ülhetne anya a meetingen és nem is tanulhatna, ha 100 évvel korábban születik, vagy nem lenne egy csodás, megértő férje, aki társként és nem házvezetónőként tekint rá.** Hát ezért dühít fel az, ha a férfiakra fogjuk, hogy el vagyunk nyomva a karrierünk építésében. Mert ugyanezek a férfiak azok, akik minden szeretetükkel és erejükkel támogatnak is benne minket.

Egy nagyon kedves férfi barátommal beszélgettem arról, hogy a párja vissza szeretne menni dolgozni. Kisfiuk 1,5 éves. Kíváncsi voltam, hogy merre felé hajlik ő a döntésben. A válasza teljesen egyértelmű volt. **A párjára bizza azt a döntést, hogy karriert épít, vagy egy ideig még kizárólag gyermeket nevel „Egy viszont biztos, bárhogy dönt is, én támogatni fogom. „Tehát lányok! Ne mutogassunk a társadalomra, sem a „férfiakra!“. A felnőtt lét azzal jár, hogy merünk dönteni és vállaljuk döntésünk következményeit anélkül, hogy másokra mutogatnánk.** Hozzunk jó döntést, és viseljük bátran és sok erővel, kitartással a következményeit! Mert harcolni már nem kell a férfitársadalom ellen. Azt megtették előttünk. Abigail Adams, Simone de Beauvoir, Emmeline Pankhurst, Elizabeth Blackwell, Susan B. Anthony, Bedy-Schwimmer Rózsa, Hugonnai Vilma, Elizabeth Blackwell, Alice Paul és még rengetegen mások. Életük, szabadságuk, idejük, boldogságuk kockáztatásával harcoltak magukért és értünk. Azért, hogy mi választhassuk. Szabadon. Párt, hivatást, életet.